

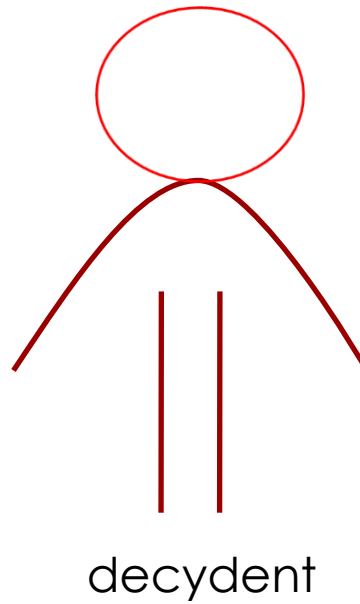

Czy demokracja i rozwój gospodarczy idą ze sobą
w parze?

AGENDA:

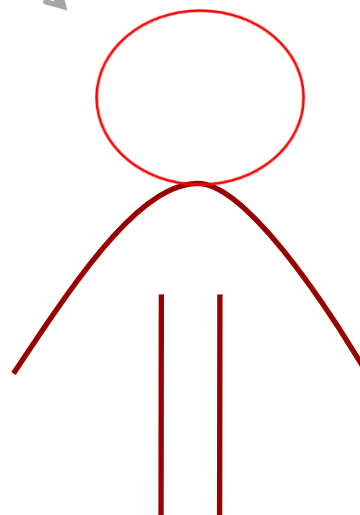
- SŁOWO WSTĘPNE
- SKĄD BIERZE SIĘ ROZWÓJ
- ROLA DEMOKRACJI: WSPÓŁCZESNE TRENDY
- WNIOSKI
- Q&A

ekonomia klasyczna:
co powinien zrobić jeżeli jest
racjonalny

ekonomia instytucjonalna:
jakim podlega bodźcom, w jakich
warunkach funkcjonuje

decydent

Dlaczego pytanie o demokrację i rozwój jest dziś na miejscu?

- Źródła wzrostu rynków wschodzących – kończą się?
- Wyzwanie płynące z Chin
- Pytania o Rosję i Ukrainę
- Rozczarowania demokracją

„Since the onset of the financial crisis in the west, the debate has been heating up in the democratic heartlands. Is democracy itself in crisis? If so, why? And what can we do to fix it?”

Mark Mazower, Columbia University

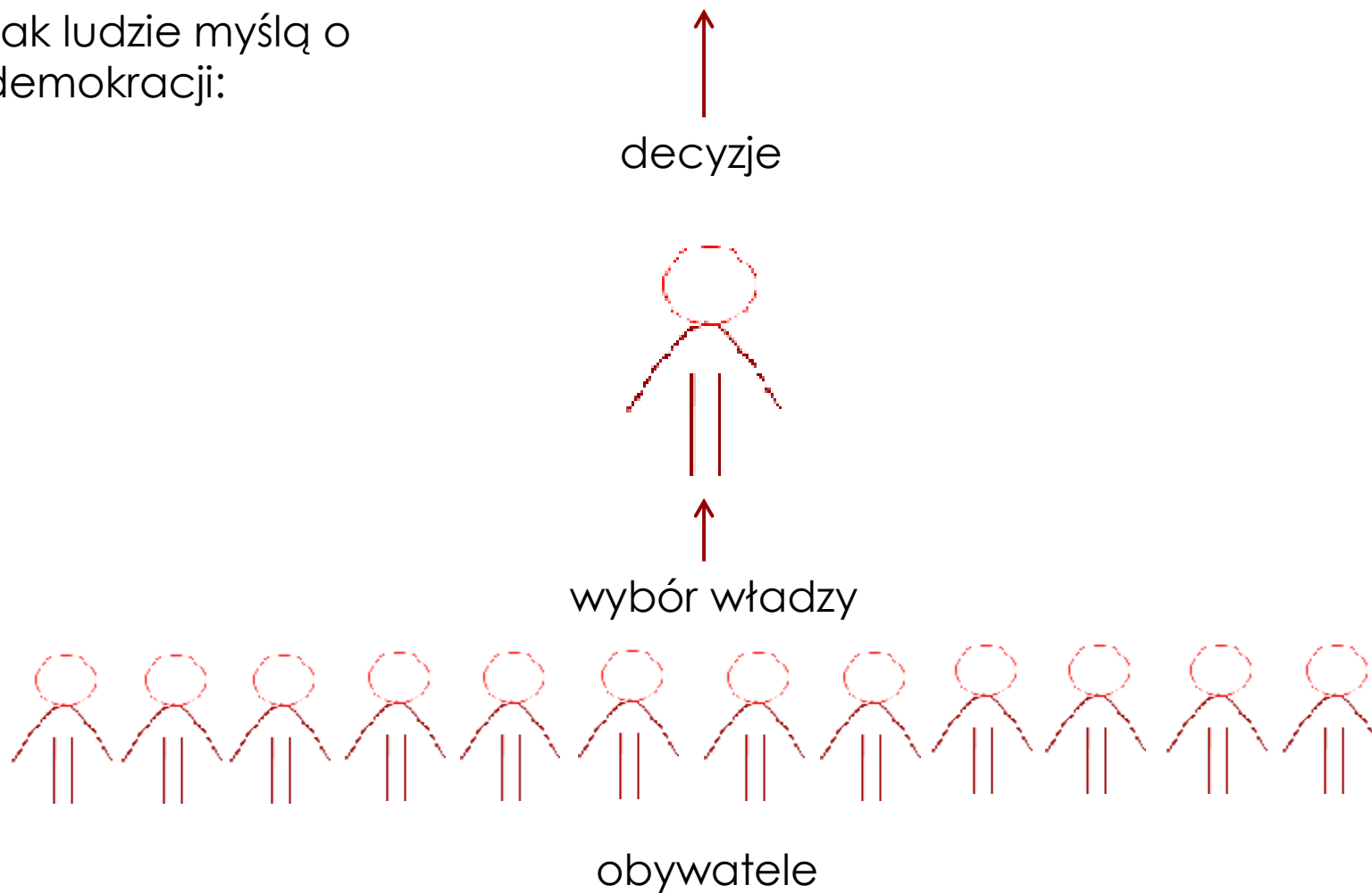
“The Chinese political system has undergone a significant change over the past three decades and it comes close to the best formula for governing a large country: meritocracy at the top, democracy at the bottom, with room for experimentation in between”.

Daniel Bell, Tsinghua University

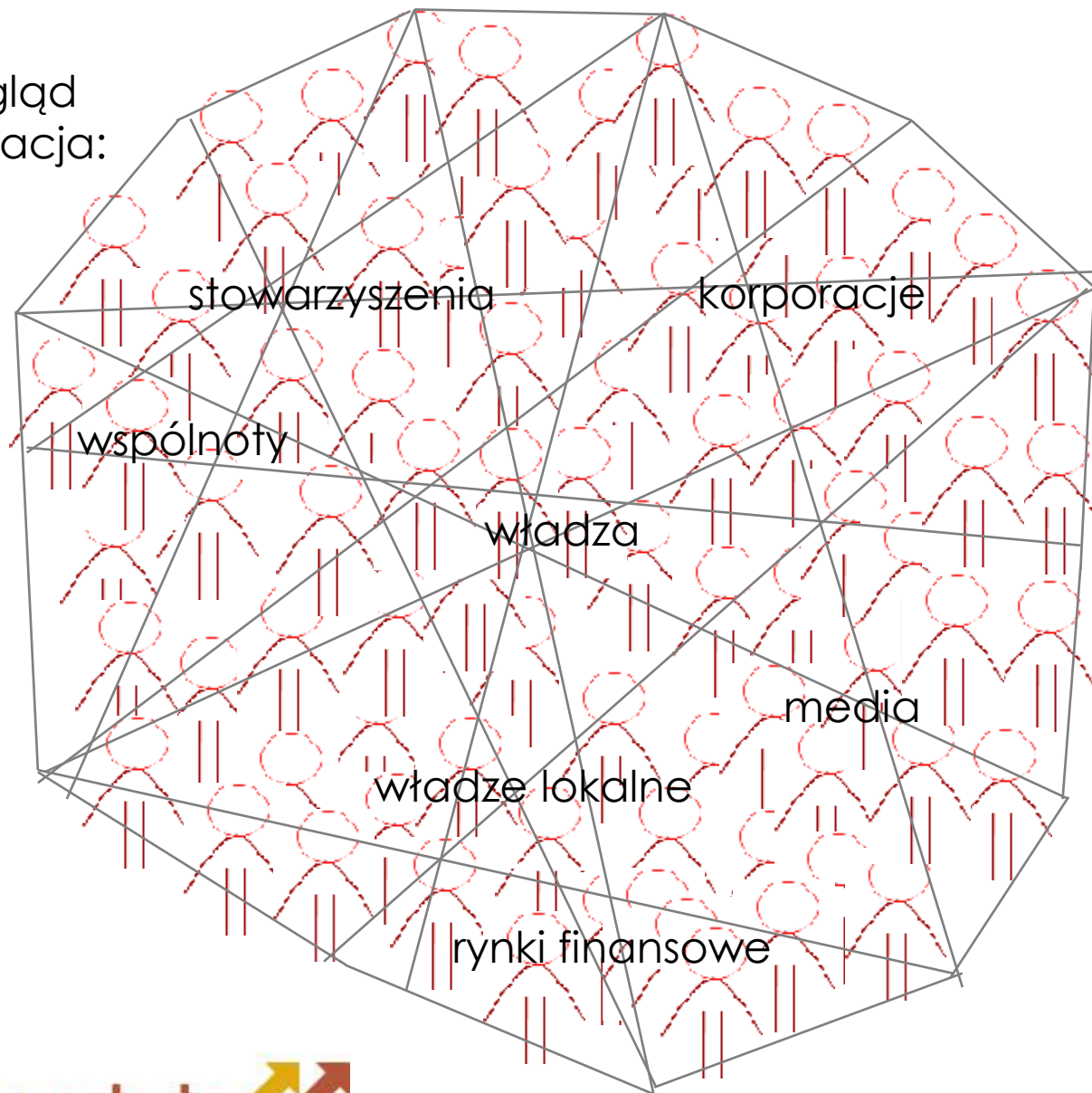
„Ponieważ demokracja okazuje poważne słabości, jeżeli chodzi o efekty gospodarcze – najbardziej demokratyczne kraje w Europie mają niski wzrost gospodarczy i wpadły w pułapki długów i deficytów – należałoby uruchomić mechanizm, który skłaniałby polityków do postępowania bardziej odpowiedzialnego. Nawet wbrew wyborcom”.

Piotr Aleksandrowicz, publicysta

Jak ludzie myślą o demokracji:

Jak wygląda
demokracja:

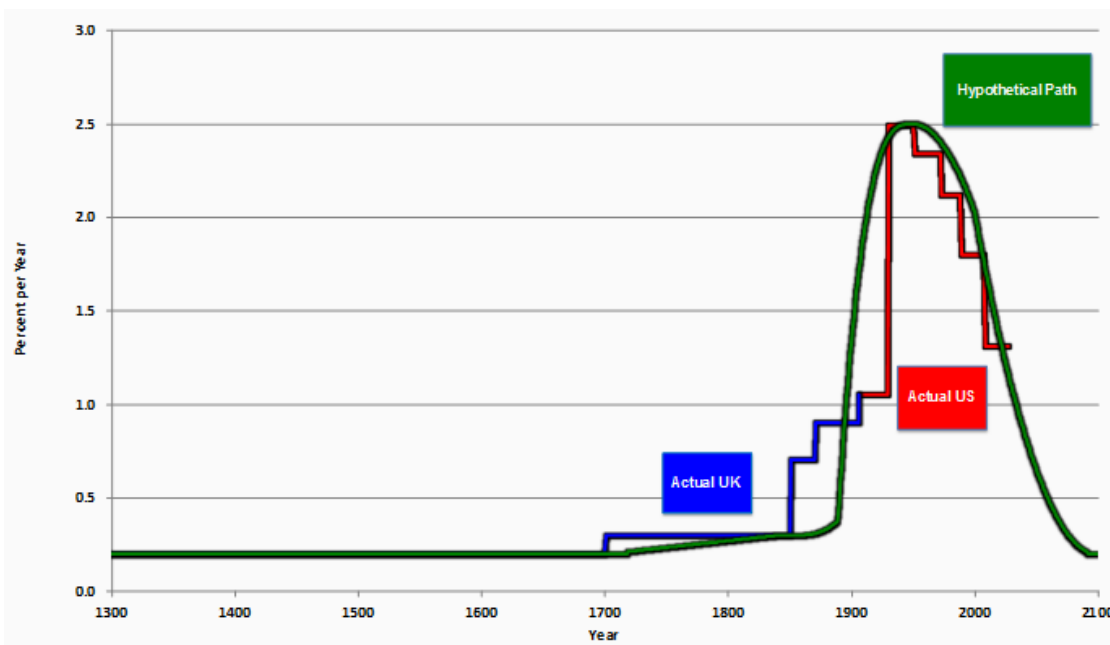

CO DECYDUJE O ROZWOJU:

- Religia i kultura?
- Polityka gospodarcza?
- Nauka?
- Instytucje? Instytucje!

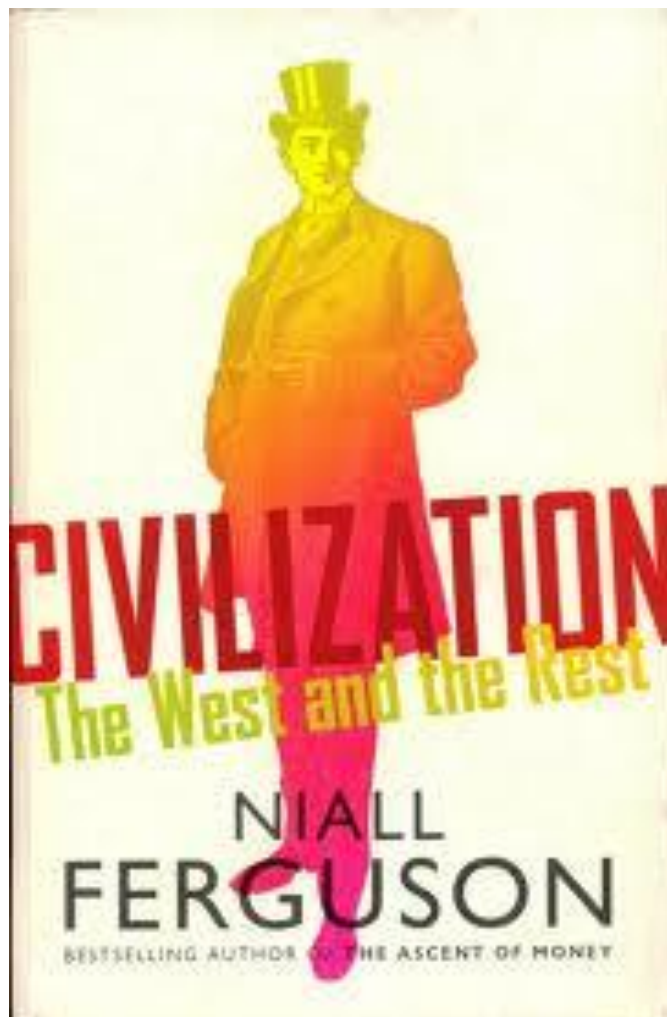

Globalny wzrost PKB per capita od średniowiecza, w proc.

ZAGDKA ROZWOJU:

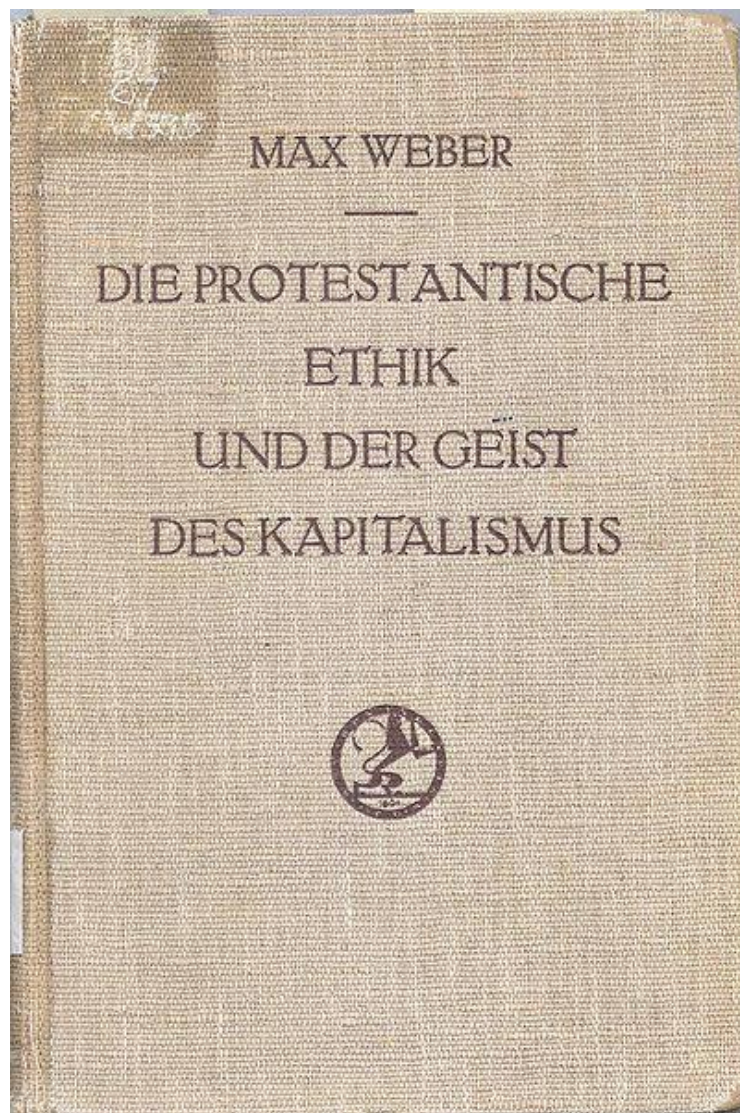
- Rozwój to relatywnie nowe zjawisko
- Niewiele krajów osiągnęło najwyższy poziom rozwoju gospodarczego;
- Europa Zachodnia+Ameryka Północna+5 państw z Azji;
- Trudność w znalezieniu czynników, które mogłyby wytłumaczyć zagadkę rozwoju;

Niall Ferguson, „Civilization. The West and The Rest”

- N. Ferguson: jeden z najbardziej błyskotliwych współczesnych intelektualistów
- Wyróżnia sześć czynników, które dały Zachodowi przewagę nad innymi cywilizacjami i kulturami:
 1. Konkurencja
 2. Nauka
 3. Własność prywatna
 4. Medycyna
 5. Konsumpcja
 6. Etyka pracy

CZYNNIKI RELIGIJNE:

- M. Weber – jeden z najważniejszych socjologów wszechczasów. Książka „Etyka protestancka i korzenie kapitalizmu” należy do czterech najważniejszych prac socjologicznych.
- Ludzie od zawsze dążyli do powiększenia bogactwa, a formy handlu i wymiany kształtowały się od starożytności... A jednak kapitalizm to relatywnie nowe zjawisko. Dlaczego?
- Kapitalizm potrzebuje dwóch czynników: dobrze zorganizowanej pracy i akumulacji kapitału. Oba czynniki wymagają gruntu etycznego.
- Koncepcja „powołania” jest centralna i wyjątkowa dla etyki protestanckiej, a szczególnie kalwińskiej. Powołanie wprzęga człowieka w doczesne obowiązki i nadaje im wymiar etyczny.

Wielcy reformatorzy

Margaret Thatcher. Premier Wielkiej Brytanii w latach 1979-1990. Przeprowadziła bardzo głębokie reformy deregulujące gospodarkę, zmniejszające rolę państwa w gospodarce. Dwukrotna reelekcja. Najdłuższa kadencja wśród wszystkich premierów w XX wieku. Zrezygnowała w 1990 r. ze względu na podziały w partii.

Jerzy Buzek. Premier Polski w latach 1997-2001. Przeprowadził cztery Wielkie Reformy: administracyjną, emerytalną, zdrowia i szkolnictwa. Przyspieszył prywatyzację. Wprowadził Polskę do Nato. Przegrał z kretesem wybory w 2001 r..

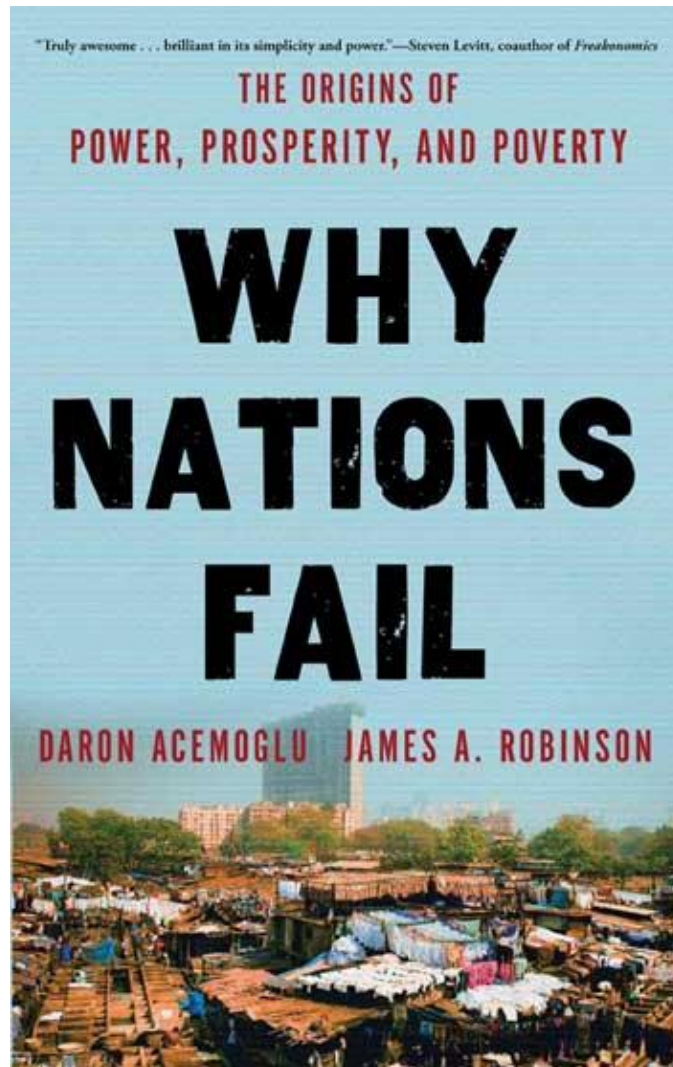
Mikulas Dzurinda. Premier Słowacji w latach 1998-2006. Podczas drugiej kadencji przeprowadził głęboką reformę finansów publicznych połączoną z reformą podatkową. W 2006 r. przegrał wybory z populistami. W swoich reformach zbyt mały nacisk położył na wprowadzenie bodźców podatkowych do zatrudniania najbiedniejszych. Wysokie bezrobocie „położyło” go.

Charles Haughey. Trzykrotnie premier Irlandii, ostatni raz w latach 1987-1992. Wtedy przeprowadził bardzo głęboką reformę finansów publicznych, leżącą u podstaw irlandzkiego cudu gospodarczego. Odszedł w atmosferze skandalu w 1992 r.

CZYNNIKI POLITYCZNE – DOBRY RZĄD PROWADZI DO ROZWOJU, ZŁY DO STAGNACJI

- Lionel Robins (1935): „ekonomia to nauka badająca relację między celami i ograniczonymi środkami, które są dostępne”. A zatem dobry rząd umie osiągnąć cele, zły rząd nie umie.
- Politycy z różnych powodów mogą podejmować złe decyzje: brak im odwagi, nie posiadają wiedzy, są krótkowzroczni, są związani z grupami interesu
- Potrzeba nam oświeconych i odważnych rządów!! Postęp to efekt działania oświeconych władców, takich jak M.Tatcher, J.Buzek, R.Regan, M.Dzurinda, Ch.Haughney itd. itp.
- Wątpliwości: taka interpretacja ignoruje instytucje społeczne i ograniczenia jakim podlegają politycy.

Daron Acemoglu, James Robinson, „Why Nations Fail. The Origins of Power, Prosperity and Poverty”

- Książka podsumowująca wiele lat badań z dziedziny ekonomii politycznej i historii – zarówno jej autorów jak i innych badaczy.
- Instytucje społeczne na przestrzeni historii można podzielić na cztery zasadnicze grupy:
 - Polityczne inkluzywne
 - Gospodarcze inkluzywne
 - Polityczne ekstraktywne
 - Gospodarcze ekstraktywne

		Economic Institutions	
		Inclusive	Extractive
Political Institutions	Inclusive	↻	←↓
	Extractive	↑→	↻

Daron Acemoglu, James Robinson, „Why Nations Fail. The Origins of Power, Prosperity and Poverty”

- **Instytucje polityczne inkluzywne:** pluralizm, szerokie uczestnictwo obywateli w życiu publicznym, kontrola władzy, „rule of law” (demokracja? Historycznie niekoniecznie, współcześnie pewnie tak) itd.
- **Instytucje gospodarcze inkluzywne:** prawo własności i system jego ochrony, system egzekucji prawa, sprawnie funkcjonujące rynki, otwartość na innowacje, szeroki dostęp do edukacji itd.
- **Instytucje polityczne ekstraktywne:** władza skoncentrowana w rękach elit
- **Instytucje gospodarcze ekstraktywne:** własność, prawa, przywileje, możliwości skoncentrowane w rękach elit

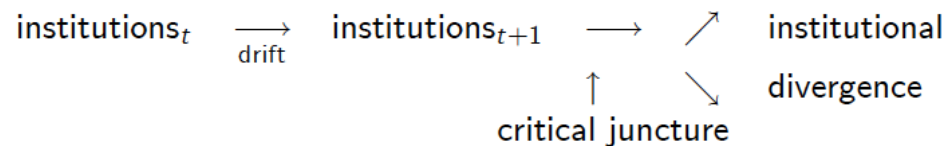
Daron Acemoglu, James Robinson, „Why Nations Fail. The Origins of Power, Prosperity and Poverty”

- Instytucje inkluzywne są bodźcem do inwestycji i innowacji, zapewniają najlepszą alokację dóbr, dzięki temu przyczyniają się do ogólnego wzrostu prosperity
- Instytucje ekstraktywne służą transferowi dochodu od jednych grup społecznych do innych, najczęściej od większości do elit, zniechęcają do inwestycji, oszczędności i innowacji.
- Instytucje ekstraktywne mogą generować wzrost gospodarczy, ale nie będzie on trwały
- Kluczowe pytanie brzmi: dlaczego w niektórych krajach kształtowały się instytucje inkluzywne, a w innych ekstraktywne?

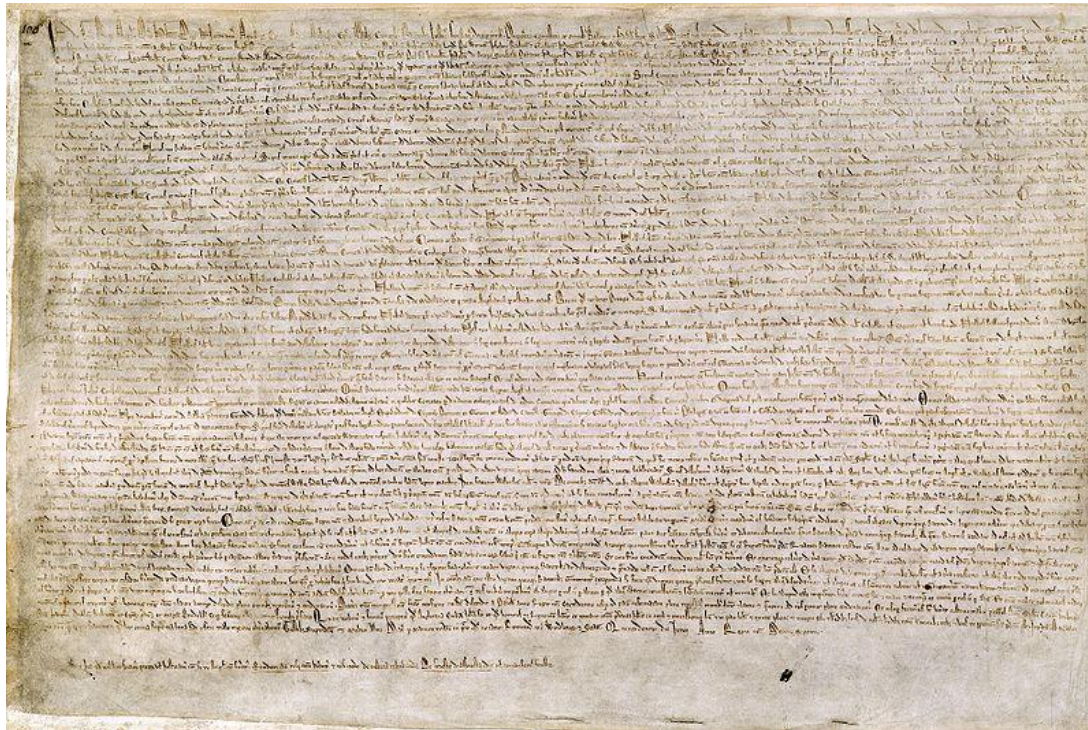
Daron Acemoglu, James Robinson, „Why Nations Fail. The Origins of Power, Prosperity and Poverty”

- Instytucje kształtują się w wyniku dość długich procesów historycznych – **tzw. dryfu**. Cechy instytucji danego społeczeństwa zmieniają się bardzo powoli. Kierunek zmianom nadają „krytyczne wydarzenia”, które wpływają na modyfikację małych ale ważnych cech instytucji. Trochę jak płynięcie kajakiem przez ocean – kierunek nadają nam wiatry, prądy, nasze starania.

- Proces nie jest deterministyczny (!), jest częściowo losowy, ludzie mają nad nim pewną kontrolę

Dlaczego to w Wielkiej Brytanii zaczął się współczesny kapitalizm?

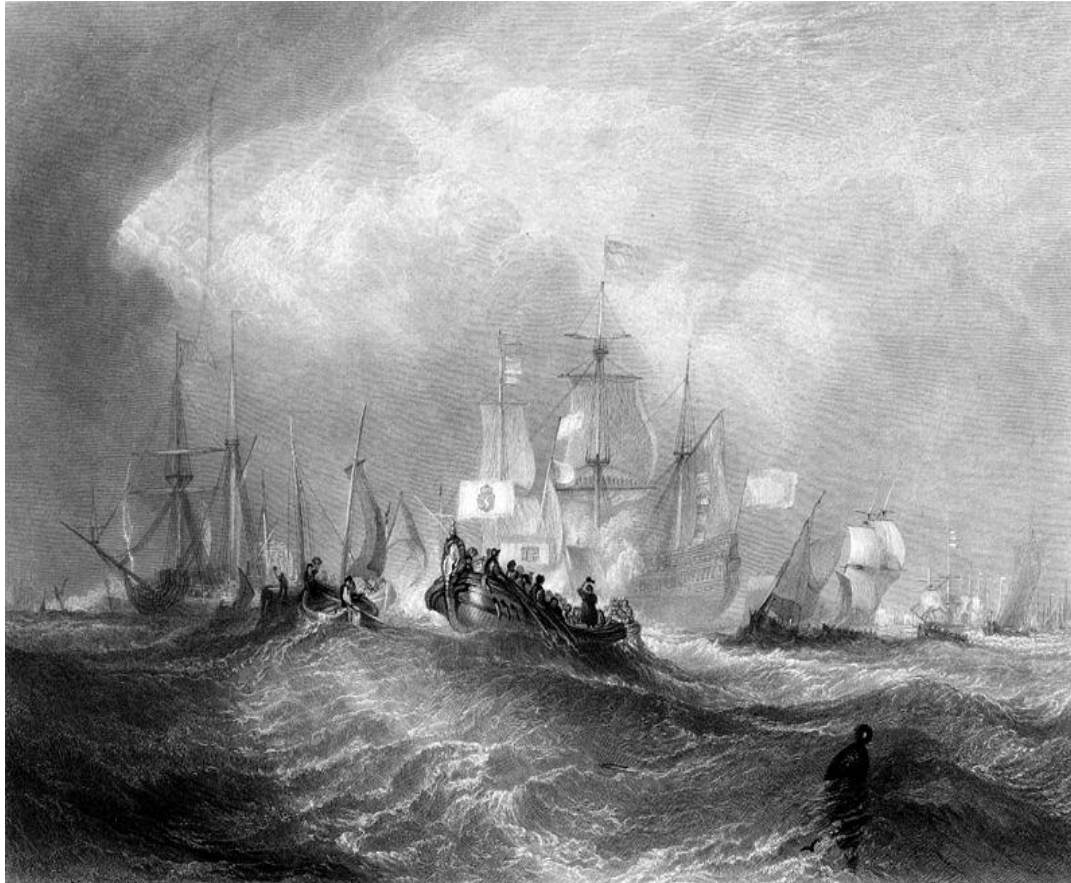

-Rozpad Cesarstwa Rzymskiego → Europa feudalna, z rozdrobnioną własnością ziemską Panów → system ekstraktywny, ale pierwsze fundamenty praw obywatelskich (Magna Carta, 1215 r.)

-“Czarna Śmierć” (1346 r.) – wydarzenie krytyczne – prowadzi do wzrostu presji płacowej chłopów i wyzwolenia ich spod więzów feudalnych.

- Podboje kolonialne – kolejne wydarzenie krytyczne – WB wkracza w okres podbojów kolonialnych z mniejszymi prerogatywami króla i elity niż we Francji czy Hiszpanii. Większa część społeczeństwa ma dostęp do korzyści związanych z tym procesem

Dlaczego to w Wielkiej Brytanii zaczął się współczesny kapitalizm? C.D.

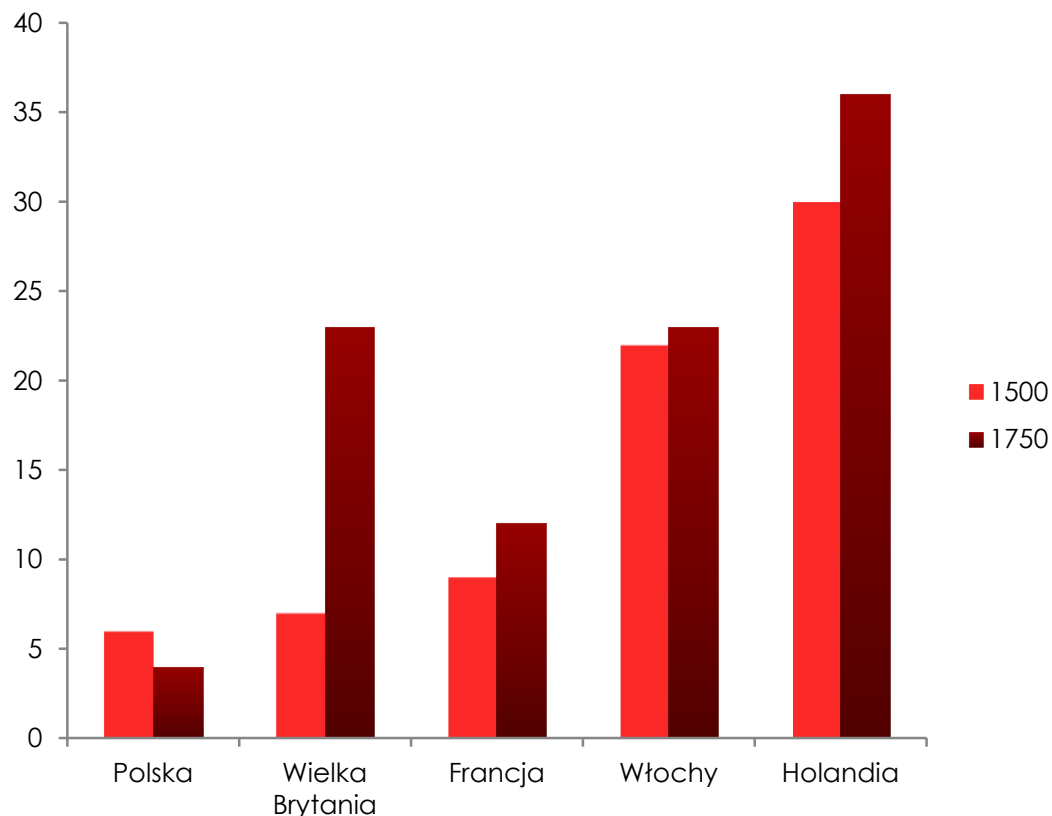
WB kolonizowała Amerykę Północną, znacznie mniej zasobną w surowce niż Ameryka Południowa. Większa rola pracy, mniejsze pole do wycisku. Więcej rąk do pracy to więcej praw dla obywateli.

- Chwalebna Rewolucja (1688 r.) – kolejne krytyczne wydarzenie – ukształtowanie fundamentów systemu parlamentarnego, ochrona praw.

- W erę wielkich odkryć naukowych WB wkraczała jako kraj o solidnych instytucjach inkluzywnych.

Udział mieszkańców miast w całej populacji, w proc.
(Allen, 2000)

Dlaczego Europa Wschodnia została w tyle?

- Do XIV w. dość podobne instytucje społeczne (choć Wschód był biedniejszy)

- „Czarna Śmierć” również na Wschodzie prowadzi do wzrostu presji płacowej, ale konsekwencją nie jest uwolnienie chłopów, ale zaostrenie systemu feudalnego

- Wzrost zamożności i popytu na zboże na Zachodzie prowadzi do rozwoju produkcji na Wschodzie, ale produkcja rośnie w sposób ekstensywny, co wspiera ekstraktywne instytucje

- WXVIII Europa Wschodnia była już zacofana gospodarczo.

PODSUMOWANIE:

- Bardzo wiele czynników wpływa na poziom rozwoju, przy czym charakter instytucji jest prawdopodobnie najlepszym wyjaśnieniem
- Procesy historyczne mają bardzo duży wpływ na kształtowanie się instytucji, co nie oznacza jednak determinizmu historycznego
- Analizując procesy rozwojowe należy brać pod uwagę kształt i źródła instytucji, jakie w danym momencie występują w społeczeństwie

DEMOKRACJA A ROZWÓJ W PRAKTYCE

- Głosy sceptyczne
- Głosy pozytywne
- Różne kanały współoddziaływania demokracji i rozwoju

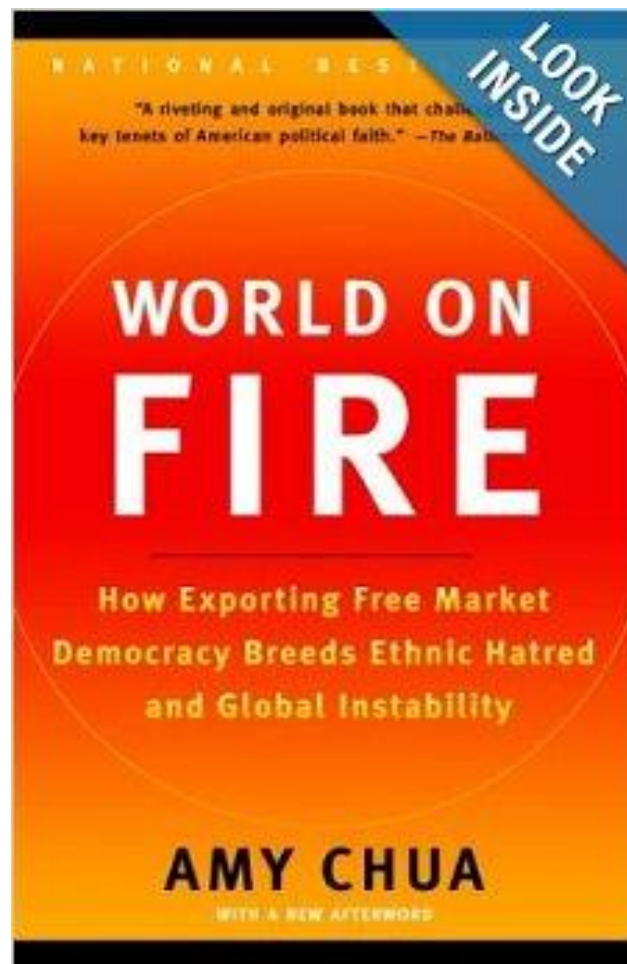

Table 1. Regressions for per capita growth rate. *Continued next page.*

Variable	(1)	(2)	(3)	(4)
Log(GDP)	-.0290 (.0029)	-.0264 (.0029)	-.0247 (.0029)	-.0247 (.0029)
Male schooling	.0149 (.0038)	.0168 (.0037)	.0141 (.0037)	.0164 (.0036)
Female schooling	-.0139 (.0052)	-.0142 (.0052)	-.0122 (.0050)	-.0134 (.0049)
Log(life expectancy)	.0419 (.0120)	.0443 (.0120)	.0432 (.0126)	.0442 (.0128)
Log(GDP)*human capital	-.65 (.22)	-.53 (.17)	-.45 (.19)	-.38 (.17)
Log(fertility rate)	-.0149 (.0054)	-.0126 (.0054)	-.0163 (.0056)	-.0138 (.0054)
Government consumption ratio	-.127 (.028)	-.111 (.027)	-.104 (.027)	-.107 (.026)
Public educational spending ratio	.178 (.089)	.150 (.088)	.200 (.089)	.206 (.092)
Black-market premium	-.0221 (.0056)	-.0231 (.0054)	-.0208 (.0053)	-.0210 (.0052)
Rule-of-law index	.00432 (.00096)	.00403 (.00094)	.00360 (.00092)	.00423 (.00092)
Terms-of-trade change	.117 (.028)	.127 (.028)	.130 (.028)	.138 (.029)
Investment ratio	.031 (.023)	.035 (.021)	.023 (.021)	.024 (.022)
Democracy index	—	-.0074 (.0060)	—	.053 (.027)
Democracy index squared	—	—	—	-.056 (.024)
Democracy index dummy for (0, .33)	—	—	.0046 (.0044)	—
Democracy index dummy for (.33, .67)	—	—	.0155 (.0044)	—
R^2	.65, .61, .24	.66, .62, .24	.69, .55, .30	.66, .59, .29
Number of observations	82, 89, 84	78, 89, 84	78, 89, 84	78, 89, 84

Demokracja a rozwój

- Barro R., „*Democracy and Growth*”, Journal of Economic Growth, vol.1, 1996
- Główne czynniki wpływające na wzrost gospodarczy to: „rule of law”, wolny rynek, kapitał ludzki (wykształcenie dzieci), niska konsumpcja publiczna, niski początkowy poziom wzrostu (konwergencja)
- Demokracja, po uwzględnieniu innych czynników, nie ma wpływu na wzrost gospodarczy

Demokracja a rozwój

- Chua A., „World on Fire: How Exporting Free-Market Democracy Breeds Ethnic Hatred and Global Instability”, 2003
- Niedoskonały rynek (asymetria informacji) prowadzi do wzrostu „dominujących mniejszości” – grup ludzi, którzy kontrolują duże zasoby kapitału i trzymają sznurki władzy
- Połączenie demokracji i „dominującej mniejszości” może prowadzić do bardzo silnych napięć społecznych, chaosu, nawet krwawych konfliktów
- Wprowadzanie demokracji „na siłę” nie ma najmniejszego sensu

Table 1 Effects of political and economic reforms on economic growth

	(1)	(2)	(3)
Democracy	0.75** (0.34)	0.81** (0.33)	0.70* (0.33)
Liberalization		0.92** (0.39)	1.22*** (0.43)
Democracy after liberalization			1.62* (0.86)
Liberalization after democracy			-1.71*** (0.62)
N. of countries	138	130	130
N. of observations	4338	4229	4229

Notes: Robust standard errors in parentheses: * significant at 10%; ** significant at 5%; *** significant at 1%. Specification described in text.

Demokracja a wolność gospodarcza i wzrost gospodarczy

- Persson T., Tabellini G., „Democracy and Development. The Devil is in the Details”, American Economic Review, vol. 96(2)
- Dane nie pokazują jednoznacznego wpływu demokratyzacji na rozwój
- Najbardziej pozytywne efekty miała demokratyzacja poprzedzona liberalizacją gospodarczą!
- Potwierdzenie hipotezy, że wolność gospodarcza i wolność polityczna są ze sobą ściśle związane

Table 6 Growth rates across political regimes – reduced-form estimates

	(1) Growth	(2) Growth	(3) Growth	(4) Growth
Domestic democratic capital	3.34*** (1.08)	2.95*** (1.07)	- 0.24 (1.63)	-0.21 (1.63)
Foreign democratic capital	- 2.93 (3.36)	- 2.79 (3.36)	- 2.22 (3.55)	- 1.92 (3.54)
Domestic democratic capital in (lagged) democracy			2.68** (1.24)	2.40* (1.23)
Foreign democratic capital in (lagged) democracy			2.61* (1.39)	1.84 (1.31)
Lagged democracy				
Lagged income per capita	- 2.78*** (0.36)	- 2.81*** (0.36)	- 2.89*** (0.37)	- 2.90*** (0.37)
Transition years		-1.64*** (0.37)		- 1.47*** (0.35)
Number of observations (countries)	8379 (149)	8379 (149)	8127 (149)	8127 (149)
Adj. R-squared	0.14	0.14	0.14	0.14

Demokracja a wolność gospodarcza i wzrost gospodarczy

•Persson T., Tabellini G., „*Democratic Capital: The Nexus of Political and Economic Change*”, American Economic Journal: Macroeconomics, vol. 1 (2)

•Demokracja to kapitał. Im większe zasoby kapitału, tym więcej możemy wyprodukować, im większe zasoby kapitału demokratycznego, tym lepsze efekty przynosi demokracja

•W trwałych demokracjach stabilność daje bodźce do oszczędzania, inwestowania i wprowadzania innowacji

Demokracja a wolność gospodarcza i wzrost gospodarczy C.D.

Table 3: Differential effect of democracy depending on distance to frontier

	F.E. SIC country year	F.E. SIC country year	F.E. SIC country year	F.E. SIC country year	F.E. SIC country year	F.E. SIC country year	F.E. SIC country year	F.E. SIC country year	F.E. SIC country year
	5-year Output growth rate	5-year Output growth rate	5-year Output growth rate	5-year VA growth rate	5-year VA growth rate	5-year VA growth rate	5-year Emp. growth rate	5-year Emp. growth rate	5-year Emp. growth rate
1975-80-85-90-95-00									
L5. Distance to frontier in VA/Emp	4.283 [1.259]***	5.939 [1.588]***	6.044 [1.588]***	5.06 [1.308]***	6.307 [1.707]***	6.262 [1.700]***	0.873 [0.952]	1.845 [1.142]	1.626 [1.159]
L5. Dist. to front. x dem. polityIV	0.008 [0.024]			-0.022 [0.023]			-0.056 [0.018]***		
L5. Dem. polityIV	0.001 [0.004]			0.005 [0.004]			0.004 [0.003]		
L5. Dist. to front. x Polit. rights		-0.076 [0.076]			-0.138 [0.080]*			-0.29 [0.052]***	
L5. Polit. rights		0.006 [0.014]			0.01 [0.014]			0.039 [0.010]***	
L5. Dist. to front. x Civil liberty			-0.128 [0.087]			-0.21 [0.093]**			-0.249 [0.063]***
L5. Civil liberty			0.003 [0.015]			0.019 [0.016]			0.04 [0.011]***
L5. Dist. to front. x real GDP p.c.	-0.192 [0.147]	-0.269 [0.179]	-0.256 [0.175]	-0.063 [0.153]	-0.047 [0.192]	-0.007 [0.190]	-0.155 [0.110]	-0.1 [0.130]	-0.104 [0.128]
L5. Real GDP p.c.	-0.148 [0.061]**	-0.298 [0.070]***	-0.29 [0.070]***	0.087 [0.059]	-0.11 [0.069]	-0.117 [0.069]*	-0.218 [0.044]***	-0.223 [0.051]***	-0.237 [0.050]***
Observations	8110	7449	7449	8427	2318	2318	8607	7893	7893
Number of industry-country	2205	2295	2295	2250	2318	2318	2257	2368	2368
R-squared	0.34	0.31	0.31	0.33	0.3	0.3	0.09	0.07	0.06

• Aghion P., Alesina A., Trebbi F., „Democracy, Technology and Growth”, NBER Working Papers 13051

• Demokracja ma istotne znaczenie dla wzrostu produktywności w bardziej zaawansowanych branżach, mniej istotna dla branż o niższej produktywności

• Widać rolę demokracji w budowaniu postaw innowacyjnych i przedsiębiorczych

• Wolność i demokracja jako bodziec

Zaufanie i kapitał społeczny

- Wiele badań wskazuje, że nie można spoglądać na demokrację jedynie jako na zestaw instytucji formalnych
- Instytucje nieformalne są kluczowe
- La Porta R., Lopez-de-Silanes F., Shleifer A., Vishny R., „Trust in Large Organizations”,
- Zaufanie pozytywnie wpływa na:
 - Efektywność sądownictwa,
 - Efektywność walki z korupcją,
 - Jakość biurokracji,
 - Uczciwość podatkową.

Zaufanie i kapitał społeczny C.D.

• Putnam R., „*Making Democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy*”, Princeton 1993

- Jedna z najważniejszych prac pokazujących wpływ kapitału społecznego na jakość rządzenia

- Regiony o bardziej rozwiniętych strukturach obywatelskich, gdzie ludzie gotowi są obdarzyć zaufaniem osoby z poza swojej rodziny, mają znacznie bardziej efektywne władze

- Poziom rozwoju instytucji obywatelskich jeszcze sprzed ery rozwoju jest dobrym predyktorem tempa rozwoju w XX wieku!

Table 4
IV Regressions of log GDP per capita

	Base Sample	Base Sample	Base Sample without neo-Europes	Base Sample without neo-Europes	Base Sample without Africa	Base Sample without Africa	Base Sample with Continent Dummies	Base Sample with Continent Dummies
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
<i>Panel A: Two Stage Least Squares</i>								
Average Protection Against Expropriation Risk 1985-1995	0.95 (0.16)	0.98 (0.22)	1.29 (0.37)	1.2 (0.35)	0.61 (0.11)	0.59 (0.12)	0.93 (0.24)	1.00 (0.3)
Latitude		-0.4 (1.30)		1.3 (1.50)		0.22 (0.89)		-0.77 (1.5)
Asia Dummy							-0.96 (0.37)	-1.00 (0.44)
Africa Dummy							-0.47 (0.33)	-0.45 (0.37)
"Other" Continent Dummy							-0.67 (0.6)	-0.68 (0.6)
<i>Panel B: First-Stage for Average Protection against Expropriation Risk in 1985-95</i>								
Log Mortality	-0.61 (0.13)	-0.52 (0.14)	-0.39 (0.13)	-0.4 (0.14)	-1.2 (0.20)	-1.1 (0.24)	-0.48 (0.16)	-0.4 (0.17)
Latitude		2.00 (1.30)		-0.15 (1.50)				1.9 (1.40)
Asia Dummy							0.3 (0.5)	-0.4 (0.5)
Africa Dummy							-0.26 (0.41)	-0.24 (0.41)
"Other" Continent Dummy							1 (0.68)	-0.87 (0.68)
Adjusted R-Squared	0.26	0.27	0.12	0.1	0.45	0.54	0.26	0.27
<i>Panel C: Ordinary Least Squares</i>								
Average Protection Against Expropriation Risk 1985-1995	0.52 (0.06)	0.46 (0.06)	0.48 (0.08)	0.46 (0.08)	0.48 (0.07)	0.45 (0.08)	0.43 (0.06)	0.4 (0.06)
Number of Observations	64	64	60	60	37	37	64	64

Instytucje „miękkie” – normy społeczne, wzorce zachowań

- „Institutional Persistence” – pewne cechy instytucjonalne są bardzo trwałe, ewoluują na przestrzeni dekad i wieków

- Acemoglu D., Hassan R., Robinson J., „Social Structure and Development: A Legacy of the Hollocaust in Russia”, NBER Working Paper 16083

- Regiony Rosji o największym nasileniu eksterminacji Żydów w czasie IIWŚ rozwijają się współcześnie wolniej; rola klasy średniej

- Acemoglu D., Johnson S., Robinson J., „The Colonial Origins of Comparative Development,” American Economic Review, 91 (2001)

- Kraje o wysokiej śmiertelności w okresie kolonialnym, do dziś rozwijają się wolniej; Europejczycy nie zakładali tam osiedli, wprowadzali ekstraktywne instytucje

Zaufanie i kapitał społeczny C.D.

- Ferrara E., Alesina A., „Who trusts others?”, *Journal of Public Economics*, 85 (2002)

- Niski poziom zaufania wynika z:

- traumatycznych doświadczeń historycznych

- przynależności do grupy, która w przeszłości była dyskryminowana

- braku sukcesów ekonomicznych

- przynależności do grupy zróżnicowanej np. rasowo lub dochodowo

WNIOSKI

- Zależność między demokracją i rozwojem nie jest liniowa
- Demokracji nie można traktować jako zestawu instytucji formalnych
- Demokracja jako zespół instytucji formalnych i nieformalnych ma duży wpływ na rozwój gospodarczy i vice versa
- Istnieje coś takiego jak kapitał demokratyczny, który jest akumulowany bardzo powolnie – pewnie wolniej niż kapitał fizyczny
- Kapitał demokratyczny pozytywnie wpływa na: oszczędności, inwestycje, innowacje, jakość decyzji politycznych

WNIOSKI C.D.

- Rynki wschodzące bez rozwijających się instytucji demokratycznych będą miały problem z utrzymaniem konwergencji
- Chiny będą próbowały bardzo powoli demokratyzować swój system, zaczynając od zmian na poziomie lokalnym
- Duże szanse przed Europą Środkową – przynależność do UE i budowanie nowoczesnych instytucji stanowi fundament dalszej konwergencji
- Wywieranie presji na Rosję i kraje byłej WNP ma sens – pomaga budować kapitał demokratyczny w tych krajach

Q&A

Dziękuję za uwagę

Ignacy Morawski

Główny Ekonomista

Polski Bank Przedsiębiorczości S.A.

Ul. Domaniewska 39A

02-672 Warszawa

ignacy.morawski@pbp-bank.pl

